

DUBNA (ДУБНА) - ZIMA 2004

UCZNIOWIE SZKÓŁ ŚREDNICH Z POZNANIA, LESZNA, LUBLINA I ŚWINOUJŚCIA W PROGRAMIE BOGOLUBOWA – INFELDA

Program Bogolubowa-Infelda w Zjednoczonym Instytucie Badań Jądrowych w Dubnej dotyczący szkół średnich (18-31 styczeń 2004)

5-osobowa grupa ze Świnoujścia wraz z przedstawicielami innych szkół średnich wyjeżdżała z Polski znając Instytut Badań Jądrowych w Dubnej tylko z oficjalnych dostępnych źródeł.

W czasie pobytu w Dubnej dzięki spotkaniom wspaniałym ludziom a przede wszystkim **P. dr Władysławowi Chmielowskiemu** oraz **P. mgr Ewie Chmielowskiej** poznała i może pochwalić się i podzielić z innymi wieloma cennymi i ciekawymi informacjami oraz przeżyciami i wrażeniami z Instytutu.

Celem programu jest zapoznanie polskiej młodzieży przejawiającej uzdolnienia w naukach ścisłych i przyrodniczych z jednym z największych w świecie międzynarodowym ośrodkiem badań w dziedzinie fizyki jądrowej, fizyki cząstek elementarnych, fizyki ciała stałego, radiologii i radiobiologii, technologii informatycznych i fizyki teoretycznej. Istotnym elementem programu jest również pokazanie uczniom praktycznych zastosowań badań naukowych na bazie unikalnych narzędzi badawczych Instytutu

Oprócz naukowego aspektu programu nie mniej ważnymi są: aspekt dydaktyczny, społeczny i towarzyski realizowany w kontaktach polskich uczniów z ich dubieńskimi rówieśnikami, wśród których są zwycięzcy ogólnorosyjskich olimpiad fizycznych, poznawanie kultury, zwyczajów i codziennego życia innych narodów co w naszym przypadku zostało zrealizowane.

W trakcie pobytu szczególną uwagę zwracano na udział Polski i polskich naukowców w pracach Instytutu organizując spotkania z polskimi pracownikami różnych laboratoriów, którzy opowiadali o swojej pracy na konkretnych stanowiskach demonstracyjnych i badawczych.

Polska jest członkiem-założycielem Instytutu, przez wiele lat niezwykle aktywnie uczestniczy w jego pracach. Początkowo Polacy w większości przyjeżdżali uczyć się współczesnej fizyki, ale szybko stawali się równoprawnymi partnerami. W ciągu istnienia Instytutu pracowało w nim przez okres dłuższy niż 6 miesięcy ponad 450 osób, obroniono ponad 100 prac doktorskich i zrobiono ponad 40 habilitacji. W pewnych okresach w Dubnej mieszkało ponad 100 polskich rodzin.

Zmiany polityczne ostatnich lat, spowodowały, że w krajach postkomunistycznych pojawiły się poważne trudności ekonomiczne, co negatywnie odbiło się na finansowaniu nauki w ogóle. Studenci i pracownicy naukowcy tych krajów zaczęli liczniej niż dotąd wyjeżdżać do ośrodków naukowych na Zachodzie co miało wpływ na pracę Instytutu w Dubnej.

Obecnie członkami Instytutu jest 18 państw: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Bułgaria, Czechy, Gruzja, Kazachstan, KRL-D, Kuba, Mołdawia, Mongolia, Polska, Federacja Rosyjska, Rumunia, Słowacja, Ukraina, Uzbekistan, Wietnam. Niemcy od 1991 roku a Węgry od 1993 roku uczestniczą w pracach Instytutu na zasadzie umów dwustronnych.

Z dużym zainteresowaniem oglądaliśmy unikalne stanowiska badawcze, często nie mające odpowiedników w innych laboratoriach świata. Z powodu wysokich kosztów i ich

wyjątkowości Polska nigdy nie będzie miała takich urządzeń – nawet najbogatsze kraje nie stać na ich samodzielne wybudowanie i eksploatację.

Na uczniach bardzo duże wrażenie wywarło zwiedzanie Instytutu i znajdujących się w nim urządzeń. Naukowcy w ciekawy i przystępny sposób objaśniali nam ich działanie i zapoznawali nas z kierunkami badań prowadzonych w poszczególnych laboratoriach.

Mieliśmy możliwość zobaczenia przyrządów, które wcześniej znaliśmy jedynie z teorii. Jesteśmy dumni z tego, że jako jedni z niewielu, mieliśmy okazję przebywania na terenie ośrodka tej rangi, w którym pracowali naukowcy uhonorowani nagrodą Nobla.

Najbardziej imponującym urządzeniem okazał się niewiarygodnych wręcz rozmiarów synchrofazotron i wybudowany pod nim nuklotron.

Nie ukrywamy, że zupełnie inaczej wyobrażaliśmy sobie pracę naukową oraz wygląd hal eksperymentalnych.

Zaskakującym dla nas był fakt, że tak cenna aparatura uruchamiana jest kilka razy do roku, a większość czasu pochłania interpretacja danych. Poznaliśmy Dubną i znaczenie jej dla nauki w świecie.

Mieliśmy okazję poznać uczonych znanych w całym świecie, przyjrzeć się posiedzeniom konferencji naukowych i seminariów, poznać organizację i strukturę, zapoznać się historią, kierunkami badawczymi i osiągnięciami Instytutu oraz wziąć czynny udział w zajęciach laboratoryjnych, co zostało potwierdzone stosownymi certyfikatami wręczonymi na koniec.

Mimo barier językowych młodzież z ciekawością spotykała się z rosyjskimi kolegami i koleżankami opowiadając o sprawach szkolnych, komentując wydarzenia międzynarodowe, poznając codzienne problemy rosyjskiej młodzieży i ich rodzin, wspólnie zwiedzając miasto. Wielkie zainteresowanie wywołały wycieczki do Moskwy i Siergiejew-Pasadu (Zagorska), gdzie uczniowie zwiedzając muzea, cerkwie itd. poznawali historię Rosji.

Każdego roku przyjeżdża do ZIBJ na krótkie delegacje (1-2 tygodnie) 80 – 100 fizyków i specjalistów z Polski, 15 polskich pracowników jest zatrudnionych na dłuższy okres.

Kierownikami Programu B-I w kraju i w Dubnej są :

- w dziedzinie fizyki teoretycznej – prof. dr hab. Władysława Nawrocka (Uniwersytet Wrocławski) i profesor Aleksander Tichonowicz Filippow (Laboratorium Fizyki Teoretyczne ZIBJ),
 - w dziedzinie edukacji:
 - prof. dr hab. Wojciech Nawrocik (Uniwersytet im Adama Mickiewicza w Poznaniu) ogólne kierownictwo i wyjazdy studentów,
 - prof. dr hab. Edward Kapuścik (Uniwersytet Łódzki), wyjazdy doktorantów,
 - mgr Ewa Chmielowska (Szkoła Podstawowa nr 9 w Poznaniu), wyjazdy uczniów,
- ze strony ZIBJ za edukacyjną część PBI odpowiada profesor Swietłana Piotrowna Iwanowa (dyrektor CU ZIBJ).

Sprawy związane z kontaktami międzynarodowymi prowadzi : Władysław Chmielowski –
Deputy Chief of International Department

Pobyty w ramach Programu Bogolubowa-Infelda w Dubnej zakończyliśmy w poczuciu dobrze wykorzystanego czasu, bogatsi o cenne życiowe doświadczenie jakim niewątpliwie jest udział w Programie.

E.J. Pater